

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Fax: (+ 47) 73 84 16 41
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748

Direktoratet for Naturforvaltning
Tungasletta 2
7485 Trondheim

Deres ref.:	Deres kontaktperson: Lars Løfaldli	Vår ref.:	Vår kontaktperson:	Dato:
		2009/49 – 320.5	Ingar Jostein Øien	20.01.2009

Svar på høring – Nasjonal handlingsplan for hubro

Handlingsplanen for hubro er velskrevet, og de første kapitlene gir en god innføring i artens biologi og bestandsutviklingen både i Norge og i Europa for øvrig. Her gis det også en introduksjon til et nasjonalt viktig hubroområde i Norge, som handlingsplanen kommer tilbake til i tiltaksdelen.

Videre kommer en grundig gjennomgang av sannsynlige årsaker til tilbakegangen. *Kraftledninger, Menneskelige inngrep, Byttedyrtilgang, Gjengroing, Forstyrrelse fra folk og sau, Miljøgifter, Etterstrebelse og faunakriminalitet og Konkurransen med havørn.*

Handlingsplanens mål og prioriterte tiltak

Handlingsplanen har som mål å sikre at hubroen overlever som norsk hekkefugl på lang sikt. Dette vil man oppnå ved at:

• **overlevelsen av hubroer økes ved at de viktigste dødelighetsfaktorer reduseres. Dette dreier seg i første rekke om kraftledninger.**

Planen foreslår tiltak for å forhindre elektrokusjon og kollisjoner med kraftledninger. Det legges opp til at farlige kraftledninger i områder med hubro eller hvor hubroen tidligere har hatt tilhold må kartlegges og påpeker at avbøtende tiltak for å forhindre elektrokusjon må settes ut i livet. Beskyttende tiltak for hubro kan være isolasjon av strømførende liner (faseledere) ved mastene og transformatorene, oppsetting av innretninger slik at fuglene blir hindret i å lande på traversen, masten eller transformatoren, eller oppsetting av forhøyde plattformer som fuglene kan sitte trygt på.

I planen foreslås det følgende strakstiltak for kraftledninger:

(i) Isoler alle stolpekonstruksjoner innen minst 2 km fra kjente hubroreir, både aktive og gamle. (ii) Isoler alle stolper innen minst 2 km fra alle potensielle reirplasser (basert på hubroens ropeaktivitet) i områder med hubro selv om ikke hubroreir er lokalisert. (iii) Alle nye kraftledninger bygges slik at de ikke utgjør en elektrokusjonstrussel.

NOF savner en mer presis beskrivelse av hvilke stolpekonstruksjoner som er farlige for hubro og andre fugler. Det er vanligvis linjene som fører lave strømstyrker, som 22 kV og 66 kV som har farlige stolpekonstruksjoner ettersom avstanden mellom linene er mindre på disse stolpene slik at to liner kan berøres av de utslåtte vingene. Hubroens territoriestørrelser er generelt lite kjent i de ulike habitatene i Norge, men det er kjent fra satellitt-telemetristudier i Rogaland at leveområdene til enkelte hubroer kan være svært store. Handlingsplanen nevner også at det er kjent at leveområdene til et hubropar er opptil 10 km i diameter og at isolasjon av stolper i en større avstand enn 2 km vil være nødvendig og nevner at på sikt bør alle farlige stolpekonstruksjoner byttes ut. Det er NOF enig i, og etter vår mening bør strakstiltakene med å ufarliggjøre stolper innenfor en radius på 2 km fra kjente hubroreir derfor utvides til å dekke et større område, og fokusere på de stolpene som er farlige for hubro istedenfor å isolere alle stolper innenfor en radius på 2 km slik det er beskrevet i punkt (i) og (ii).

For å sikre en varig løsning på dette problemet, bør forvaltningsmyndighetene, og konsesjonsmyndighetene gå sammen med kraftselskapene om å kartlegge alle farlige kraftlinjer i hele landet og gjennomføre de aktuelle tiltakene med disse. Liknende innsats ble gjort i Ungarn i 2007 og hvor en bindende avtale om å ufarliggjøre alle kraftlinjestolper og transformatorer innen 2020. Et slikt målrettet samarbeid bør inngå som en del av handlingsplanen for hubro i Norge.

NOF savner fokus på vindmøller under dette avsnittet! Selv om temaet med vindmøller som dødelighetsfaktor for hubro tas opp flere steder i handlingsplanen, er det kun som arealinngrep at vindkraftanleggene nevnes med prioriterte tiltak. I sammenheng med vindmøller hevdes det ofte at dette sannsynligvis ikke vil være en vesentlig dødelighetsfaktor for hubro siden hubroen posterer og flyr lavt under jakten. Svenske telemetristudier har imidlertid vist at hubroen også kan jakte ”på vingene” om natta i høyder på opptil 100 meter. Siden hubroer er funnet drept av vindmøller, og omfanget av denne dødelighetsfaktoren er ukjent, bør den også behandles i handlingsplanen som en dødelighetsfaktor og med tilhørende tiltak. Aktuelle tiltak bør være at vindkraftanlegg ikke etableres i, eller i nærheten av kjente hubroterritorier.

• forholdene for de delpopulasjonene som har god rekruttering må opprettholdes

Sikring av nasjonalt viktig hubroområde Generelt vil sikring av viktige hubrolokaliteter og hubroområder (dvs. områder med stor og livskraftig bestand av hubro) være et viktig tiltak. Handlingsplanen foreslår at Fylkesmannen i Nordland og Lurøy kommune sammen lager en plan for forvaltning av Solværøyene i Lurøy kommune i Nordland, eller for deler av området, slik at det også i fremtiden kan ha en stor og livskraftig hubrobestand. Deler av området trues i dag av planer om vindkraftutbygging, og etter NOFs mening er det viktig at sentrale forvaltningsmyndigheter tar de nødvendige grep, og sikrer at dette området ikke blir utsatt for vindkraftutbygging.

• arealbruk og forstyrrelser i områder med hubro må ta nødvendige hensyn til hubroen

Kartlegging og overvåking – Her legger handlingsplanen vekt på betydningen av videreføring av den landsomfattende kartleggingen av hubro som Norsk Ornitologisk Forening startet i 2008 med støtte fra Viltfondet (DN og noen Fylkesmenn). Dette arbeidet er svært viktig, og NOF er klare til å videreføre dette som en del av oppfølging av handlingsplanen for hubro.

Hensyn til hubroen i arealplanleggingen Det påpekes at det må skaffes stedfestet informasjon om hubroforekomster i regi av NOFs kartleggingsarbeid. Handlingsplanen poengterer at kommunene bør være restriktiv når det gjelder å tillate hyttebygging i områder som kan medføre sterk forstyrrelse av den sårbare hubroen. Nybygg og hyttefelt bør ikke etableres nærmere enn 1000 meter fra hekkelokaliteter for hubro. En sak i Sirdal fra 2006, hvor et hyttefelt med mer enn 50 hytter ble stoppet av Miljøvernministeren etter at kommunen hadde gitt klarsignal til utbyggingen har skapt presedens, og i 2008 ble en hytteutbygging i Stjørdal stoppet av samme årsak. Formuleringen i handlingsplanen på dette punktet er vag, og overlater til kommunene å være restriktive med byggetillatelse. Her bør DN utarbeide retningslinjer for hvilke hensyn som skal tas av kommunene i arealforvaltningen der hvor det finnes kjente hekkeforekomster av hubro.

Handlingsplanen beskriver at det ikke bør tillates hogst nærmere enn 50 meter fra basis av berget hvor det hekker hubro. En hogst nærmere enn 1000 meter fra hekkelokaliteten bør foregå i perioden september – januar. Beskyttende trær på toppen av berget bør heller ikke isoleres fra skogene omkring ved eksempelvis hogstflate. Her bør handlingsplanen utrede hvordan den nye *Naturmangfoldloven* sikrer hubroen i tilfeller hvor det planlegges hogst i hubroens territorier. I et tilfelle i Hommelvik i Sør-Trøndelag ble en aktiv hubrolokalitet utsatt for hogst helt inntil hekkeberget, med det resultat at hubroen var borte året etterpå. En anmeldelse av forholdet medførte at saken ble henlagt fordi *Viltloven* var for svak til å ivareta hubroens interesser ettersom *Skoglovens* retningslinjer var overstyrende. Klare retningslinjer for hogst i nærheten av hubroer bør utarbeides og settes ut i praksis på samme måte som retningslinjene som gjelder for hønsehauk. Dette bør inngå som en del av handlingsplanen.

• muligheter skal skapes for reetablering av hubro i områder der arten er forsvunnet

Restaurering av jakthabitater og reirplasser (hindre gjengroing av hekkel plasser for hubro) og **Forvaltning av hubroens byttedyr** (sikre bestander av vånd og sjøfugler ved aktiv bekjempelse av mink). Disse elementene kunne med fordel ha vært konkretisert bedre med f. eks. en plan for hvordan områder med behov for slike tiltak skal identifiseres og hvem som skal ha ansvar for å iverksette slike tiltak.

Reetablering av hubro – ikke prioritert tiltak nå Dersom en får bukt med den store dødeligheten av hubro grunnet kraftledninger, vil den kunne komme tilbake til mange av sine gamle lokaliteter av seg selv. Derfor er avl og utsetting av hubro ikke prioritert, og NOF er enig i at dette ikke bør prioriteres nå.

En viktig faktor for å legge til rette for reetablering av hubro er at strakstiltakene for ufarliggjøring av kraftlinjer utvides til også å omfatte alle farlige stolpekonstruksjoner og ikke minst alle farlige stolpemonterte transformatorer i hele landet, slik at disse ikke får virke til hinder for at hubroen skal kunne spre seg geografisk til områder som den har forsvunnet fra.

Helhetsvurdering av handlingsplanen

Med disse innspillene, vurderer NOF at den nasjonale handlingsplanen for hubro er omfattende og har fokusert godt på de fleste av de trusselfaktorer som virker negativt på hubroen i Norge. Tiltakene er også godt beskrevet og er i tråd med trusselfaktorene, men bortsett fra når det gjelder kraftlinjene er beskrivelsen av gjennomføringen av tiltakene enten lite konkrete eller fraværende. Felles for alle tiltakene (bortsett fra kartlegging/overvåking) er

---

at vi savner en oversikt over hvilke institusjoner som skal være ansvarlig for å sette tiltakene ut i livet og hvilke delmål som settes for arbeidet, slik at gjennomføringen av planen kan evalueres etter en tid. Siden dette er en nasjonal handlingsplan, forventes det at de prioriterte tiltakene er tiltak som forvaltningsmyndighetene skal gjennomføre i løpet av en viss tidshorisont for å oppnå de ønskede målene. Når gjennomføringen av tiltakene ikke er konkret beskrevet er det en fare for at de prioriterte tiltakene blir en ønskeliste over tiltak som *bør* iverksettes, istedenfor en plan over hvordan tiltakene skal settes ut i livet. Tidsplan for iverksettelse av de ulike tiltakene og varighet savnes helt. Etter vår mening kan planen forbedres ved å visuelt fremstille en matrise som viser hvilke prioriterte tiltak som skal gjennomføres når, hvor og ikke minst av hvem.

For en art som hubroen, hvor vi kun i enkelte geografiske områder har kunnskap om artens økologi, savner vi at planen tar opp som et tiltak å få tett de mange store hullene i den grunnleggende kunnskapen om artens økologi og habitatbruk. Dette vil være viktig for å kunne iverksette de riktige tiltakene i de ulike habitattypene som hubroen forekommer i.

For Norsk Ornitologisk Forening

Ingar Jostein Øien
Fagkonsulent

Kjetil Solbakken
Generalsekretær